

СТАНОВИЩЕ НА

СДРУЖЕНИЕ

„ЗОНТА ИНТЕРНЕТШЪНЪЛ КЛУБ СВЕТА СОФИЯ“

ОТНОСНО

ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА

ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Сдружение *„Зонта Интернешънъл Клуб Света София“* е организация с идеална цел, създадена през 2004 година с ЕИК 131471085. Организацията е регистрирана съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза и има за цел да търси и намира подходи за овластяване на жени, превенция и защита от домашно насилие. *„Зонта Интернешънъл Клуб „Св. София“* е част от световното семейство на *„Зонта Интернешънъл“* - международна организация със сто годишна история на изявени жени от различни професии, които заедно работят за подобряване статуса на жените в обществото и овластяването им чрез служба и застъпничество.

Благодарение на петнадесетгодишния ни опит в областта на правното застъпничество, превенцията и защитата срещу домашно насилие, изградихме ясна концепция относно прилагането на Закона за защита от домашно насилие, както и дефицитите в системата за защита от домашно насилие, която той установява. Нашите членове, част от които са адвокати и юристи с доказани професионални качества и специализирани познания в областта на защита от домашно насилие, правата на човека и международноправните и европейскоправните инструменти в областта, благодарение на активната дейност на Сдружението в полза на жертвите на домашно насилие, успяха да компилират през годините множество предложения, целящи оптимизирането на законодателната рамка в областта, нейното приложение и хармонизирането и с международните и европейски стандарти.

С цел осигуряване на достъпна и ефективна защита на жертвите на домашно насилие, както и подпомагането на тяхното цялостно и дългосрочно възстановяване от преживяното насилие, Сдружение *„Зонта Интернешънъл Клуб Света София“* създаде първата по рода си специализирана онлайн платформа за подаване на директни сигнали и подпомагане чрез правни, психологическо и образователно консултиране на жертвите на домашно насилие, а именно: <http://www.planz.international/>

Използваме общественото обсъждане, открито в рамките на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашно насилие, за да предложим нашите опит и експертиза в полза на изпълнителната и законодателната власт и на жертвите на

домашно насилие, както и в името на създаването на актуални, качествени и ефективни законодателни промени в областта, в която работим от почти две десетилетия. Компилираме и обективираме нашите предложения и ги предлагаме на вниманието на Министерски съвет в становището, приложено по-долу. Използваме случая да засвидетелстваме готовността на Сдружението *“Зонта Интернешънъл Клуб Света София”*, да се включи активно и да съдейства за усъвършенстването и напредъка на законодателството в областта на превенцията и защитата от домашно насилие, както в рамките на бъдещи работни групи и комисии, обединени от тази цел, така и в качеството на активни партньори на бъдещите специализирани държавни структури в областта.

I. ОБЩИ НАБЛЮДЕНИЯ И КОНСТАТАЦИИ ОТНОСНО ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Обобщеното становище на Сдружение *„Зонта Интернешънъл Клуб Света София“* относно предложените изменения и допълнения на Закона за защита от домашно насилие (ЗЗДН) е че предложените промени съставляват положителни стъпки в посока на превенцията и защитата от домашно насилие, с оглед на следните изменения, предвидени в Закона за изменение и допълнение на ЗЗДН (ЗИДЗЗДН), а именно:

1. Разширяване на кръга на лица, попадащи в дефиницията на термина „лице, пострадало от домашно насилие“;
2. Разширяване на спектъра от мерки за защита;
3. Включването на нови специализирани мерки за защита, насочени към извършителите и целящи преустановяването на актовете на домашно насилие и тяхното актуализиране с оглед напредъка на обществото и съответната поява на нови способности за извършване на актове на домашно насилие (напр. чл.5, ал.1, т.4, който предвижда забрана на извършителя да осъществява контакт с пострадалия и „чрез всякакви други средства и системи за комуникация“);
4. Поставянето на основи за хармонизация на националното с европейското законодателство в областта, а именно: Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета

от 12 юни 2013г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела (ОВ, L 181 от 29 юни 2013 г.);

5. Включването в ЗЗДН на политики, мерки и дейности по превенция на домашното насилие;
6. Създаването на Национална комисия за превенция и защита от домашното насилие (НКПЗДН) , което следва да доведе до засилване интензитета на държавните политики за превенция и защита от домашно насилие, както и до подобряване на координацията на дейностите в тази насока на национално и общинско ниво;
7. Създаването по силата на чл.6а, ал.6 в помощ на Националната комисия за превенция и защита от домашното насилие на „...координационно звено, което се състои от държавни служители, определени от ръководителите на структурите, включени в състава на Националната комисия“. Така предвидената структура следва да позволи оптимална оперативност на работа в рамките на Националната комисия.
8. Участието в НКПЗДН на всички компетентни министерства и държавни агенции и институции, което, според нашите очаквания, би довело до координиране на политиките и дейностите на компетентните държавни органи и повишаване на ефективността на държавните политики за превенция и защита от домашно насилие;
9. Включването на неправителствени организации (НПО) с обществена цел в осъществяване на дейностите по превенция и защита от домашно насилие, което би следвало да доведе до ползване на опита на НПО областта в полза на държавните политики, включване на гражданското общество в тяхното осъществяване, подобряване на информираността и културата на обществеността в областта, създаване на мрежа от организации на национално и местно ниво с цел подобряване на достъпа до специализирана помощ на жертвите, както и на извършителите.
10. Създаването на конкретен общонационален инструмент за директно подпомагане на жертвите на домашно насилие, съгласно разпоредбите на новия чл.6 б, ал.1, т.14, „изграждане и поддръжка на денонощна телефонна линия за подкрепа и насочване на пострадали от домашно насилие с национално покритие за информиране, консултиране и помощ на пострадалите от домашно насилие, чието функциониране се урежда с правилника за прилагане на закона”

Считаме, че така предложените изменения и допълнения към ЗЗДН биха могли да положат основата за необходимата актуализация на Закона, приет преди 16 години, както и за подобрението на ефективното му приложение, при условие, че предложените промени бъдат допълнени и обогатени с някои допълнителни елементи. В тази връзка и предвид предоставената възможност за обществено обсъждане на ЗИДЗЗДН, Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Сета София“, представя по-долу, в рамките на общественото обсъждане нашето становище относно някои общи промени ЗИДЗЗДН (II), както и нашите конкретни предложения за изменения и допълнения към текста на ЗИДЗЗДН (III), които са изведени от дългогодишния опит на Сдружението в областта на превенцията и защитата от домашно насилие.

II. ОБЩИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА СДРУЖЕНИЕ „ЗОНТА ИНТЕРНЕТШЪНЪЛ КЛУБ СВЕТА СОФИЯ“ ОТНОСНО ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

След анализ на предложените изменения и допълнения на ЗЗДН, Сдружение „Зонта Интернешънъл Света София“ предлага някои промени в ЗИДЗЗДН, въвеждането на които следва да доведе до:

1. Подобряване ефективността на дейностите и мерките, предвидени в ЗЗДН;
2. Намаляване на случаите на домашно насилие;
3. Намаляване на множеството случаи, при които след подаден сигнал или молба за незабавна защита от страна на жертвата, същата оттегля молбата и се връща при извършителя;
4. Усъвършенстване на способите за защита на малолетни и непълнолетни жертви на домашно насилие и добавянето на нови такива с цел въвеждане на засилена закрила за малолетни и непълнолетни жертви;
5. Въвеждане на допълнителни текстове в ЗИДЗЗДН с цел постигането на интензивна хармонизация с европейското законодателство в областта;

6. **Постигане на цялостна, всеобхватна, последователна защита и съдействие по всички направления и следвайки всички стъпки чрез адекватни съвместни действия на институциите за лицата, преживели насилие (низходящи, възходящи, роднини, лица, с които се споделя общо домакинство и други) от първия момент на подаване на сигнал до осъществяване на всички необходими, предвидени в закона мерки за осигуряване на безопасна среда за живот, социална и/или професионална реализация и развитие; работа с малолетни и непълнолетни лица и възрастни хора – свидетели и/или жертви на домашно насилие, и, не на последно място, ефективна, навременна работа с хората, причиняващи домашно насилие чрез оказването на психологическа подкрепа и съдействие за по-нататъшната им личностна, социална реализация и прилагане на мерки, които да превъзпитат насилниците и да доведат до възпирането им от последващи прояви на насилие от всякакъв тип.**
7. **Намаляване или създаване на механизми за ограничаване на случаите на злоупотреба със закона от лица от всички категории, с цел манипулиране на институциите, които защитават жертвите на домашно насилие. Тези мерки следва да се реализират във времето с цел постигане на обективна преценка на реалната ситуация и защита на малолетните и непълнолетните, включително, но не само, чрез гарантирането на режима на упражняване на родителски права.**

За постигане на изложените по-горе резултати, Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ предлага следните общи решения с оглед подобряване качеството на законодателните промени, тяхната дългосрочна устойчивост и приложимост, както и ефективността на предоставената в рамките на Закона защита:

1. **От съществено значение за пълноценното законотворчество, както и за всеобхватността и ефективността на предложените изменения и допълнения към ЗЗДН е хармонизирането на основните подзаконови актове, относими към ЗЗДН и неговото прилагане. Считаме, че проектите за техните изменения и допълнения следва да бъдат изготвени и предложени за обществено обсъждане, ведно със ЗИДЗЗДН. Неизпълнението на последното предложение, би довело със сигурност до законодателна неяснота, липса**

на пълноценни и хармонизирани промени, сериозни пропуски относно предвидените способности и средства за приложение на Закона след приемането му от Парламента, наличието на бъдещи проблеми и неясноти при приложението му. Нещо повече, при липсата на предложени изменения и допълнения подзаконовите актове, придружаващи ЗИДЗЗДН, проектът на същия, не би могъл да бъде пълноценно подложен на обществено обсъждане, тъй като с предложените изменения и допълнения се въвеждат множество разпоредби, препращащи към подзаконовни актове, от които пряко и непосредствено зависи качеството не само на законодателните промени, но и тяхното естество.

Предвид гореизложеното, настояваме срокът за обществено обсъждане на ЗИДЗЗДН да бъде удължен до изготвянето на проекти за следните пряко обвързани със Закона подзаконовни актове:

- а) посочената в новия чл.6, д), ал 3 от ЗИДЗЗДН Наредба на Министерски съвет, въз основа на която ще бъде регламентирана информацията, подлежаща на вписване в Централния регистър, редът за събирането и представянето ѝ, организацията и функционирането на Регистъра, както и частта от данни, която е публична;
- б) Правилника за устройството, организацията и дейността на Националната Комисия за превенция и защита от домашно насилие, създаването на който е предвиден в новия чл. 6а, ал. 8 от ЗИДЗЗДН. Без наличието на проект на Правилника не е възможно обществото да бъде информирано в достатъчна степен нито относно структурата, нито относно дейността, нито относно организацията на дейността на създадения съгласно ЗИДЗЗДН нарочен държавен орган, който ще централизира осъществяването на политиките и дейностите за превенция и защита от домашно насилие на национално ниво. Липсата на информация относно дейността на Комисията и предвидените основни шрихи в ЗИДЗЗДН във връзка с нейното функциониране възпрепятстват обществеността да вземе информирана позиция относно предложените промени и на практика оставят в правомощията на изпълнителната власт възможността чрез дискреционни мерки и решения, без контрола на Парламента, да определи самостоятелно правомощията, функциите

и дейността на основния и единствения държавен орган, който ще осъществява всички политики областта ;

в) Редът за осъществяване на взаимодействието между органите на изпълнителната власт, общините и юридическите лица с нестопанска цел, които работят по превенцията и защитата от домашно насилие, за който в чл. 6в се предвижда, че ще бъде определен от Националната комисия с Координационния механизъм за помощ и подкрепа от домашно насилие, следва също да бъде обективизиран в проект за Правилник, достъпен за обществеността към момента, в който ЗИДЗЗДН подлежи на обществено обсъждане;

г) липсва информация относно необходимостта да бъде актуализирана и хармонизирана с промените в Наказателния кодекс и с предложените изменения и допълнения към ЗЗДН Инструкция №з-2673 от 10.11.2010 г. за ред за осъществяване на взаимодействието между органите на МВР и МТСП при защита от домашно насилие. Считаме, че изменението на Инструкцията едновременно с ЗЗДН е ключов елемент, от една страна за осигуряване на адекватното приложение на новоприетите промени в НК, целящи подвеждането под наказателна отговорност на извършителите на домашно насилие, и от друга – с оглед необходимостта на определени категории жертви на домашно насилие да бъде предоставена специализирана помощ с оглед осигуряването на трудова заетост и въвеждането на адекватни нарочни политики от МТСП за постигане на тази цел;

2. Дългогодишният опит в областта на превенцията и защитата от домашно насилие на Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ доказва, че един от основните и решаващи компоненти, както на превенцията, така и на защитата от домашно насилие е предоставянето на жертвите на домашно насилие, както и на лицата риск, на адекватна специализирана помощ, целяща успешната интеграция на лицата в пазара на труда, в следствие на което се осигурява тяхната икономическа независимост от насилниците. Предвид статистическите данни, които разкриват, че в множество случаи жертвите на домашно насилие не предприемат мерки за защитата си, както и че същите често оттеглят подадените от тях молби за незабавна защита, тъй като жертвите са в пълна и/или пряка икономическа и финансова зависимост от насилниците

си, осигуряването на трудова заетост на жертвите и на лицата, попадащи в рискови групи се очертава като основен елемент в преодоляването на случаите на домашно насилие, както и в дългосрочното отстраняване на жертвите от ситуации на домашно насилие. В този смисъл, считаме, че предвиждането на подробни и целенасочени законови разпоредби, целящи постигането на икономическата и финансова независимост на жертвите на домашно насилие, се очертава като основен фактор за постигането на ефективността на Закона, поради което предлагаме конкретни промени в текста на ЗИДЗЗДН, описани подробно в точка III по-долу.

3. Глобализацията и засилването на европейската интеграция доведоха до съществено повишаване на броя на казуси с международен елемент, това число и на случаите на домашно насилие с международен елемент. Хармонизирането и задълбочаването на усилията на Европейската Комисия за свободно движение и взаимно признаване държавите-членки на Европейския съюз на мерките за осигуряване на защита по граждански и наказателни дела следва да намери конкретно отражение в предложението ЗИДЗЗДН, като хармонизацията на националното и европейско законодателство не следва да бъде ограничена до цитиране приложимостта на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския Парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела в ЗИДЗЗДН. Наложително е в ЗЗДН да бъдат включени специфични мерки за казусите с международен елемент, задължителни както за компетентните държавни и общински органи, така и за съдилищата с цел оптимално да бъдат защитени правата на жертвите на домашно насилие в европейското пространство и в качеството им на европейски граждани.
4. В рамките на новия чл.6а, ал. 5 се предвижда участието в рамките на Националната Комисия на „Омбудсманът на Република България, народни представители, представители на Националното сдружение на общините в Република България, на юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественнополезна дейност и международни организации с представителства в страната, които извършват дейност по превенция и защита от домашно насилие, ръководители на други държавни органи, представители на органи на местното

самоуправление и местната администрация, на професионални и граждански организации, други длъжностни лица и експерти“, без обаче качеството и правомощията, с които същите участват в Националната Комисия да са дефинирани. Намираме, този пропуск за съществен, предвид произтичащата от него неяснота от една страна относно установяването в рамките на ЗИДЗЗДН на ясен и точен процес за вземане на решения от Националната Комисия, а от друга – предвид факта, че настоящата формулировка ограничава ролята на ключови държавни институции, както и на НПО (представляващи гражданското общество), работещи в областта до роля на обикновени слушатели и зрители на политиките, които Националната Комисия би създавала. Предвид факта, че домашното насилие е обществен проблем, както и въз основа на ролята на цитираните в горната разпоредба държавни институции за решаването му, както и високата добавена стойност на дългогодишния опит и преките наблюдения на НПО, работещи в областта, считаме за решаващо с оглед на ефективното функциониране на Националната Комисия, балансиране на състава ѝ и реализирането на демократичния принцип при процеса на вземане на решения от Комисията, участието на цитираните държавни институции и обществени организации да бъде обективизирано чрез предоставяне на същите на право на глас.

5. В рамките на предвидените законови промени, доставчиците на социални услуги имат основна позиция за защитата на жертвите на домашно насилие. С оглед на отговорностите, които те биха изпълнявали, както и предвид факта, че за тази цел същите ще получават и разходват бюджетни средства, се явява наложително в рамките на ЗИДЗЗДН да бъде предвиден механизъм за засилен перманентен контрол на качеството на предоставяните от тях услуги, начина и средства за предоставянето им, разходването на предоставените им средства. В противен случай, ЗИДЗЗДН би отворил възможността за неоправдан произвол в изпълнение на дейностите на доставчиците на социални услуги, от които негативните последствия ще бъдат понесени от жертвите, ползватели на същите услуги. За елиминирането на подобни негативни последствия, предлагаме въвеждането на контрол на всеки шест месеца от компетентните звена на Министерството на труда и социалната политика и Сметната палата, както и проверки на място без график, които да се осъществяват по всяко

време, за да се гарантира качествено, правилно и целесъобразно усвояване и използване на отпуснатите средства. В допълнение, считаме, че въвеждането на възможността на ползвателите на социални услуги да предоставят своите оценки, наблюдения и сигнали по лесен, достъпен и описан в рамките на Закона ред, би позволило поетапното установяване на стандарти на социалните услуги, съответстващи на нуждите на техните ползватели.

6. Считаме, че в ЗИДЗЗДН следва да бъде въведена специфична и нарочна разпоредба, приложима към извършителите на актове на домашно насилие на високи постове в държавната и общинска администрация, както и които са служители на органите на Министерство на вътрешните работи и всички държавни служители, попадащи в кръга на лицата, упоменати в чл. 2 от Закона за държавния служител. Предложението отразява множеството случаи на домашно насилие, при които извършители се явяват лица от горе цитираните категории, като същевременно същите остават ненаказани, поради силното влияние, с което се ползват в обществото и сред компетентните институции, а жертвите на техните деяния на практика остават без защитата, която съгласно Конституцията (чл. 14) държавата следва да им осигури. Подходящо е, например, да бъдат предвидени мерки, касаещи невъзможност за заемане на определени длъжности или за упражняване на определени професии в случаи на упражнена, доказана и санкционирана проява на домашно насилие не само от тези, но и от всички лица – насилници, съгласно разпоредбите на ЗЗДН.
7. При практическата реализация на предвидените в ЗЗДН услуги за защита на лица пострадали от домашно насилие да се предвиди: кризисни центрове и подслон (защитени жилища) да бъдат изградени във всяка община на територията на Република България, като особено важно е техния брой да бъде съобразен с броя на населението, например на всеки 5 000 жители да се предвиди един кризисен център и защитено жилище. Важно е и равномерното териториално разпределение върху територията на страната, и отдалеченост между тях не по-вече от 100 км., така че да бъдат достъпни и за жертви на насилие в малки и отдалечени от съответния областен център населени места;

III. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА КОНКРЕТНИ ПРОМЕНИ В ТЕКСТА НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ

1. Чл. 1, ал. 1, т. 1: „пострадали“
2. Към чл. 2, ал. 1 да се добави: ал. 3, гласяща: „ Домашно насилие съставлява и бездействието на лицата, изброени в чл. 3 да предприемат мерки за осигуряване на защита на малолетно или непълнолетно лице, жертва на актовете, описани в ал. 1 и 2 от настоящия член.“ Целта на предложената промяна е да се подпомогнат жертвите чрез добавяне на допълнителни механизми за защита на малолетни и непълнолетни лица, чрез въвеждането на задължение за близките му да бъдат уведомени органите на МВР за актовете на насилие над горечитираните категории лица. Последното предложение ще намали случаите на домашно насилие над деца, упражнявани от единия родител пред другия, без последният да предприема действия, но и също така допълва наказателната отговорност в рамките на подобни актове, като въвежда приложението на института за престъпление чрез въздържание в рамките на ЗЗДН.
3. С оглед на гореизложеното, би следвало да бъдат въведени и по-строги санкции и в случаите на продължаващо престъпление. Така изложените предложения целят пълноценно хармонизиране на разпоредбите на ЗЗДН с разпоредбите на НК.
4. В чл. 3, да се добави т.11, която гласи: „лице, с което пострадалото лице има емоционална и сексуална връзка, продължила повече от 6 месеца“;
5. В чл. 4, ал. 3 след думата лекар да се добави: „или психолог“;
6. В чл. 5, ал. 1, т. 4 да се добави :“всякакви социални мрежи“, в т. 7 да се добави: „ до окончателното му възстановяване, удостоверено от ръководителите на програмата“;
7. В новия чл. 6 в т. 4 се добави „ и осигурява и реализира прилагането на Националната програма“;
8. В новия чл. 6, т.6 да се уточнят основните параметри на националната база данни за случаите на домашно насилие, като се добави регистър на извършителите и на жертвите“. В правилника по чл. 8 следва да се дефинира параметрите за

публичност, конфиденциалност и защита на личните данни на лицата, вписани в двата регистъра, като до регистъра на извършителите следва да бъде предоставен достъп на органите на МВР в цялата страна. Би било обективно уместно, в структурите на МВР да се създадат специализирани звена, които се занимават изключително със сигнали за домашно насилие, като служителите там бъдат обучени за работа с лица, преживели насилие (например, на оперативното ниво могат да се определят жени-полицейски служители, които да приемат показания от лица, пострадали на насилие, ако случаят и пострадалият пожелае това и/или се стесняват да говорят.).

- а. За лицата, вписани в регистъра на извършителите следва да бъдат вписани и наложените мерки, тяхната продължителност и резултати, като вписването се заличава в срок от 5 години, считано от датата, на която:
 - а) за лицето е приключено прилагането на мерките по чл. 5 или б) е осъществен последният регистриран акт на домашно насилие, извършен от лицето, вписано в регистъра, като за определяне на петгодишния срок се взема предвид по-късната от двете дати. Възможно е да се обсъди и хипотезата, при която изрично случаи на домашно насилие се отбелязват в Свидетелството за съдимост на извършилите насилие, осъдени до 5(пет) години преди издаването на документа;
- б. За лицата, вписани в регистъра на жертвите следва да се определи засилен контрол по време на горепосочения петгодишен срок чрез институциите, осъществяващи специализирана подкрепа.

- 9. В новия чл. 6а, ал. 3 да се добави: „Председателят на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица“;
- 10. В новия чл. 6а да се добави т.15, която гласи: „създава програми за обучение и трудова заетост на лицата, жертви на домашно насилие на възраст над 16 години, зависещи изцяло финансово от извършителите на актове на домашно насилие срещу тях, в това число и чрез организирането на специализирани партньорства с държавни институции на национално и общинско ниво, с неправителствени организации с обществена цел, както и с юридически лица от частния сектор“.

11. В новия чл. бв, ал. 2, т. 1 да се добави: „определяне и приложение на мерките за превенция, защита, съдействие и подпомагане на трудовата заетост на жертвите“, а в т. 2 на същата ал. да се добави „и превенция и подпомагане на трудовата заетост на жертвите“
12. В новия чл. бг да се въведе дейност на Координационния механизъм и на етап превенция;
13. В новия чл. бг., т. 2, а) да се добави дефиниция на „пряка и непосредствена опасност“; а в б) на „риск“ и на „потенциален риск“;
14. В новия чл. бг да бъде добавена т. 4: „мерки, насочени към извършителите на домашно насилие: 1. Идентифициране на рискови групи, 2. Мерки за превенция и идентифициране на потенциални извършители; 3. Специализирани програми за работа с извършителите“;
15. В новия чл. бд да се добави т. 1, която гласи: „съдържа Регистър на извършителите и Регистър на жертвите“
16. В новия чл. бд, т. 8 да се добави: „Наказателен кодекс“
17. В новия чл. бе, а) да се добави „затворнически заведения, възпитателни училища“;
18. В новия чл. бе, а), т. 2 да се добави **в) програми за подобряване на уменията и реализация на пазара на труда, както и програми за самостоятелна заетост на жертвите;**
19. Към новия чл. бж, ал. 1, т. 1 следва да бъде предвидена допълнителна разпоредба, в която се упоменава конкретно, точно и ясно съставът на консултативните центрове, техният териториален обхват, техните правомощия, техните задължения, тяхното бюджетиране, както и контролът, на който подлежат. В този смисъл, намираме, че ал. 3 от чл. бж се явява непълна;
20. В новия чл. би не е предвидена хипотезата, в която извършителят не разполага със средства за посещаване на специализирана програма. Необходимо е да се предвидят нарочни правила за установяване на доходите на лицето в рамките на съдебното производство и в производството за издаване на заповед за незабава защита, като лицата, лишени от възможността самостоятелно да обезпечат финансово посещаването на специализирана програма, следва да бъдат насочени към такава, финансирана от държавата. Опитът на Сдружението доказва, че

работата с извършителите на актове на домашно насилие е от първостепенно значение за предотвратяването на рецидиви.

21. В текста на чл. 10, определящ срока за подаване на молбата за незабавна защита следва да бъде изрично добавена наложилата се практика на съдилищата във връзка със случаи на продължаващо поведение на домашно насилие, за които практиката е приела, че молба за незабавна защита може да бъде подадена дори и след предвидения в чл. 10 срок;
22. Глобите, предвидени в чл. 15, ал. 7 и ал. 8 са с незначителен размер и не позволяват адекватно да бъдат обезщетени нито материалните, нито нематериалните щети, претърпени от жертвата. Поради ниския им размер, същите не могат да изпълнят и една от основните функции на наказанието: а именно превантивната функция, тъй като не са остатъчно високи, за да съставляват фактор, който да мотивира извършителя да се въздържа от рецидив. Нещо повече, размерът на глобите не е съобразен с доходите на извършителите. Предвид гореизложеното и с цел актуализиране на санкциите предлагаме размерът им да бъде предвиден като процентно изражение от месечния доход на извършителя, а именно: 40 процента от месечния доход за шестте месеца, след датата на издаване на молбата за незабавна защита и 50% - в случаите чл. 2, ал. 2 от ЗЗДН (домашно насилие, извършено пред дете);
23. Предлагаме към санкциите, описани по-горе, при рецидив, както и при насилие, извършено пред дете да бъде предвиден и общественополезен труд на извършителя за срок, определен от съда, но не по-малък от три до дванадесет месеца;
24. С цел постигане на ефективна хармонизация и имплементиратне разпоредбите на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела(ОВ, L 181 от 29 юни 2013 г.) считаме, че в текста на ЗИДЗЗДН следва да бъде предвидена изрична разпоредба за случаите с международен елемент, при които извършителят, жертвата или детето не са с българско гражданство, а с гражданство на друга държава членка на ЕС, както и в случаите, които едно от лицата пребивава в друга държава-членка на ЕС, съдът следва да има

задължението служебно да издаде удостоверение, предвидено в член 5 от Регламента, при условията на чл. 16 от същия.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ЗАБЕЛЕЖКИ

В заключение на така предоставените от Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ наблюдения и препоръки, целящи предоставяне на нашата подкрепа за постигането на висококачествена законодателна промяна, изравняване с европейскоправните и международноправните стандарти в областта на защитата от домашно насилие и установяването на ефективен инструментариум за противодействие на обществено опасните прояви и защита на жертвите им, бихме искали да направим следните заключителни бележки:

1. Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ изразява своята готовност да вземе активно участие и позиция за преодоляването и противодействието на домашното насилие като социален феномен, както и за подкрепа на жертвите на домашно насилие, като засвидетелства своята готовност да съдейства както в рамките на настоящия обществен дебат, така и в предстоящата парламентарна работа по ЗИДЗЗДН, като активен и благонадежден партньор, готов да предостави безвъзмездно и в пълен обем както своя многогодишен опит в областта, така и опита на адвокатите и експертите, членове на Сдружението с доказан професионален опит и специализация в областта, предмет на законопроекта;
2. Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ има готовност да се включи пълноценно в работата на националните органи, които предстои да бъдат създадени след приемането и влизането в сила на ЗИДЗЗДН, а именно: Националната Комисия за Защита от Домашно Насилие и Координационното звено, предвидено в новия член 6 от Закона и да предложи опита си и експертизата на своите специалисти в полза на постигане целите на цитираните институции;

3. Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ има готовност да предостави на съответните органи и интензивна подкрепа, посредством насочването на дейността на създадената от нас първа по рода си специализирана иновативна онлайн платформа за подаване на директни сигнали и подпомагане чрез правни, психологическо и образователно консултиране на жертвите на домашно насилие, а именно: <http://www.planz.international/>, в помощ на целите на ЗИДЗЗДН и на институциите, които работят за тях;

С убеждението, че предложените от нас изменения ще допринесат за подобряване защитата на жертвите на домашно насилие и оптимизиране на оказаната им подкрепа, Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“ остава на разположение на компетентните институции от изпълнителната и законодателната власт и предлага своето съдействие и подкрепа в полза на усъвършенстването и напредъка на законодателството за превенцията и защитата от домашно насилие, както в рамките на бъдещи работни групи и комисии, обединени от тази цел, така и в рамките на бъдещите специализирани държавни структури в областта.

Полина Кавръкова

/Председател на Сдружение „Зонта
Интернешънъл Клуб Света София/

Настоящото становище е изготвено от:

Полина Кавръкова

адв. Албена Димитрова

адв. Диана Дукова

адв. Пенка Гегова

Сдружение „Зонта Интернешънъл Клуб Света София“

адрес: гр. София, р-н „Възраждане“, ул. „Антим“ I“ №53, ет. 2

тел: 0897/978-800

e-mail: info@zonta-saintsofia.org

10-10

